

บรรณานุกรม

- กมล สุทิน (บรรณาธิการ). 2554. 4 มิติสู่คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.).
(http://www.thaitgri.org/images/stories/Document2/PB_Document/4Dcare/community1.pdf; สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2554)
- คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2554. รายงานการศึกษาปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อผู้สูงอายุ 100 ปีขึ้นไปอยู่อย่างมีความสุข (ไม่ปรากฏ).
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2552. บูรณาการระบบการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุไทย, รายงานฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจพรีน
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2552. “สุขภาวะทางเพศในผู้สูงอายุ: ประเด็นด้านสังคม”เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สุขภาพทางเพศกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ” กลุ่มย่อยที่ 2 กลุ่มการศึกษาวิจัยทางด้านสังคม วันที่ 6 มีนาคม 2552 ณ โรงแรม เอป็น่าเฮาส์ ถนนวิภาวดี รังสิต กรุงเทพมหานคร
(<http://thaitgri.org/images/stories/Document2/plan4DevelopQuality/learning/stateTechnical/health%20of%20sex%20society.pdf>; สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2554)
- ถาวร สกุลพาณิชย์, 2554. โครงการผลสัมฤทธิ์การใช้บริการสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุและผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายสุขภาพของภาครัฐในอนาคตในช่วงปี พ.ศ. 2554 – 2564, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- เทศบาลนครเชียงใหม่, เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553;
(<http://www.cmcity.go.th/upfiles/budget/budget2553/part2/part2.pdf>; สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2555)
- ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2555. “ผู้สูงอายุ...มุมมองประชากรศาสตร์”, ผู้สูงอายุไทย...ทำไมต้อง 60 ปี: เวทีวิชาการนวัตกรรมใหม่ผู้สูงอายุ, มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).
- มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย, 2555. “อารยะสถาปัตยกรรมสำหรับผู้สูงอายุ-คนพิการ”
(<http://tddf.or.th/tddf/topong/readart.pho?id=00857>; ; สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2555)

- ยงยุทธ์ และลัมวงษ์, 2555. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทย: กรณี
สำรวจเอกสาร, สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (โคโนกราฟ)
- วรวุฒิ สุวรรณระดา, และ วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์, 2553 สวัสดิการยามชรา
บ้านอายุแห่งชาติ, มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.)
(<http://www.tdri.or.th/download/publication/d2010017.pdf>, สืบค้นเมื่อ 15
พฤษภาคม 2555)
- เพื่อนแก้ว ทองอำไพ, 2554. การวิเคราะห์สารสนเทศงานวิจัย ด้านสังคมผู้สูงอายุ,
(<http://lib.ku.ac.th/blog/?p=4359>; สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2555)
- อุทุมพร วงษ์ศิลปะ และคณะ, 2553. แนวทางการวิเคราะห์ต้นทุนการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว:
กรณีศึกษาโรงพยาบาลลาปาง, สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย (สว
ปก.) เครือสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
([http://www.hisro.or.th/main/modules/research/attachfinancing/177/Full-
text.pdf](http://www.hisro.or.th/main/modules/research/attachfinancing/177/Full-text.pdf); สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2555)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, กรอบยุทธศาสตร์การ
เตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, การคาดประมาณประชากร
ของประเทศไทย: พ.ศ. 2543-2573
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551, รายงานวิเคราะห์การ
เปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาประเทศ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551, รายงานฉบับสุดท้าย การ
ศึกษาวิจัยแนวทางและมาตรการส่งเสริมการมีงานทำในผู้สูงอายุ โครงการขับเคลื่อน
ยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ไปสู่การ
ปฏิบัติ
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา, 2554, รายงานสถานการณ์
ทางสังคมของท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา 2553 (โคโนกราฟ)
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพัทลุง, 2553, รายงานการศึกษาวินิจฉัย
“ความเสี่ยงของครอบครัวในจังหวัดพัทลุง” (โคโนกราฟ)
- สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย, 2552, รายงานการพัฒนาคนของ
ประเทศไทย ปี 2552, <http://www.undp.or.th>
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2545 แผน
ผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550, สรุปผลที่สำคัญการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551, รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุ ประเทศไทย 2550, (http://www.opp.go.th/cover1_24-10-51.pdf, สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2554.)
- Atoh, Makoto. 2005. Social Security in Japan 2002-2003
National Institute of Population and Social Security Research,
(<http://www.ipss.go.jp/s-info/e/Jasos2002/Jasos2002.html>; ; accessed on January 10, 2012.)
- Biggs, Simon and Tinker, Anthea. What makes a city age-friendly?;
(<http://www.kcl.ac.uk/content/1/c6/02/96/45/ID6846Agefriendlycities1.pdf>;
accessed on July 1, 2012.)
- Coughlin, Joseph F. and Jasmin Lau, Global Aging & Tecnology Policy : Extending The Vision of Innovation in Aging Societies;
(<http://web.mit.edu/coughlin/Public/Publications/Coughlin-Lau%20June%202006.pdf>; accessed on January 10, 2012.)
- Crews; Douglas E. and Zavotka; Susan, 2006, Aging, Disability, and Frailty: Implications for Universal Design Journal of Anthropol, 25: 113–118, 2006(http://www.sld.cu/galerias/pdf/sitios/gericuba/aging_disability_and_frailty_iplications_for_universal_design.pdf; accessed on January 5, 2012.)
- Executive Office of Advisory Council on Social Security. (1998).
- Finkelstein, Ruth; Ana, Garcia; Netherland, Julie; Walker, Jessica, 2008. Toward an Age-Friendly New Your City: A Findings Report, The New Your Academy of Medicine,(http://www.health.ny.gov/diseases/aids/conferences/docs/nyam_age_friendly_report.pdf; accessed on April 20, 2012.)
- Gavin, William J. 2008. “The Urban and the Aesthetic” in Meagher, Sharon M. (ed.), Philosophy and the City. Albany: State University of New York Press.
- Jackson, Richard; Howe, Neil; and Nakashima, Keisuke, 2010. The Global Aging Preparedness Index.
(http://csis.org/files/publication/101014_GlobalAgingIndex_DL_Jackson_LR.pdf; accessed on April 20, 2012.)

- Katz, Stephen. 2009. "Space of Age, Snowbirds and the Gerontology of Mobility: The Elderscapes of Charlotte County, Florida" in Sokolovsky, Jay (ed.) *The Cultural Context of Aging World Wide Perspectives*, Westport, CT: Greenwood Publishing Group, Inc.
- Kinsella, Kevin. 2009. "*Global Perspectives on the Demography of Aging*" in *The Cultural Context Of Aging Worldwide Perspectives (Third Edition)*, Jay Sokolovsky, Connecticut: Greenwood Publishing Group, Inc.
- Lah, Kyung, 2008, "73-year-old porn star bedazzles Japan's aged"
(<http://edition.cnn.com/2008/WORLD/asiapcf/07/27/japan.porn/index.html?iref=allsearch#cnnSTCVideo>; accessed on 20 May, 2012)
- Light, Andrew. 2008 "Social Justice and the Ethics of the City" in Meagher, Sharon M. (ed.), *Philosophy and the City*. Albany: State University of New York Press.
- Litman, Todd. 2003, *Social Inclusion As A Transport Planning Issue in Canada: contribute to the FIA foundation G7 comparison*. (http://www.org/soc_ex.pdf; accessed on 25 Jan, 2012)
- Jackson, Richard and Howe, Neil. 2008. *The Graying Of The Great Power Demography and Geopolitics in the 21st Century*, Major Findings of the Report, Center For Strategic & International Studies-CSIS: Global Aging Initiative. (http://csis.org/files/media/csis/pubs/080630_gai_majorfindings.pdf; accessed on January 5, 2012.)
- Moody, Harry R., 2008 *The Experience of Aging*,
(<http://www.hrmoody.com/Meaning-CSA.pdf>; accessed on April 3, 2012.)
- Morimoto, Y. 1996. *Chiiki fukushi joho ron rosetsu*. [Introduction to community welfare information theory]. Tokyo: Kawashima Shoten.
- Newman, Peter and Jennings, Isabella, 2008. *Cities as Sustainable Ecosystems Principles and Practices*, Washington: Island Press.
- Okamoto, T., Takahashi, H., Morimoto, Y., Ikuta, M. (Eds.). 1997. *Fukushi johoka nyumon*. [Introduction to informational social welfare]. Tokyo: Yuhikaku.
- Parker, Simom. 2004. *Urban Theory and the Urban Experience Encountering the City*, New York: Routledge.
- Putnam, R. D. 1995. *Bowling Alone: America's Declining Social Capital*, *The Journal of Democracy*, 6(1): 65-78.

- Skevington, S.M.; Lotfy, M; and O’Connell, K.A., 2003. The World Health Organization’s WHOQOL-BREF quality of life assessment: Psychometric properties and results of the international field trial A Report from the WHOQOL Group. (<http://www.pain-initiative-un.org/doc-center/en/docs/The%20World%20Health%20Organization's%20WHOQOL-BREF%20quality%20of%20life%20.pdf>; accessed on April 3, 2012.)
- Stafford, Philip B. 2009. “Aging in the Hood: Creating and Sustaining Elder-Friendly Environments” in Sokolovsky, Jay (ed.) *The Cultural Context of Aging World Wide Perspectives*, Westport, CT: Greenwood Publishing Group, Inc.
- The World Bank Group 2009. *Improving Municipal Management for Cities to Succeed: An IEG Special Study*, Washington, DC: The International Bank for Reconstruction and Development.
- Thomas, William. 2009. “Eldertopia: A Vision for Old Age in a New World” in Sokolovsky, Jay (ed.) *The Cultural Context of Aging World Wide Perspectives*, Westport, CT: Greenwood Publishing Group, Inc.
- Sarawooth Paitoonpong, Phacharawadee Tasee, and Janjira Sodasith. 2012. Demographic Aspects of Workers in Manufacturing and Impacts on Labor Productivity. *TRDI Quarterly*, Vol.27 No 1: 3-11. (<http://www.tdri.or.th/download/quarterly/text/t5m2012001.pdf>; accessed on May 16, 2012.)
- Tokyo Metropolitan Government, 2112. *TOKYO City Profile and Government FY2011 edition*, (http://www.metro.tokyo.jp/ENGLISH/PROFILE/IMG/2012_en.pdf; accessed on July 2, 2012.)
- Tsuji, Yohko. 2009. “Web Book: An Organization for the Elderly, by the Elderly: A Senior Center in the United States” in Sokolovsky, Jay (ed.) *The Cultural Context of Aging World Wide Perspectives*, Westport, CT: Greenwood Publishing Group, Inc.
- Vladeck, Fredda. 2004. *A Good Place to Grow Old: New York’s Model for NORC Supportive Service Programs*; (<http://www.uhfnyc.org/assets/324>; accessed on May 7, 2012.)
- WHO, 2007. *Global age-friendly cities: a guide* World Health Organization; (http://www.who.int/mediacentre/news/releases/2010/age_friendly_cities20100628/en/; accessed on August 5, 2011.)

WHO, 2112. 10 facts on ageing and the life course

(http://www.who.int/features/factfiles/ageing/ageing_facts/en/index.html;
accessed on April 3, 2012.)

ภาคผนวก

ประกอบด้วย

1. เครื่องมือการวิจัย
 - 1.1 แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงกลุ่ม
 - 1.2 แนวคำถามการสัมภาษณ์เจาะลึก
 - 1.3 แบบการสังเกตการณ์
 - 1.4 แบบสอบถาม

แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงกลุ่ม

(1)แนวคำถามในวงสนทนาโครงการวิจัย “การบริหารจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในสังคมไทย”

ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(วช.)

(โปรดให้ข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุต่อไป ขอขอบคุณ)

๑. ในทัศนะหรือประสบการณ์ของท่าน เห็นว่าในเขตเมือง หรือ เทศบาล มีการจัดการตลอดจนมีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือมีพื้นที่ทางสังคม(เวที) สำหรับผู้สูงอายุ มากน้อยเพียงไร อยู่ในสภาพที่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด อาทิ
 - ๑.๑ **ด้านความเป็นอยู่:** การจัดบริการในเรื่องปากท้อง สังคม-ชุมชน ฯลฯ เพื่อชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ
 - ๑.๒ **พื้นที่ทางกายภาพ:** เช่นถนนหนทาง ที่สะดวก ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ เช่น สถานที่ต่างๆ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการ (เช่นทางลาดสำหรับรถเข็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น)
 - ๑.๓ **พื้นที่ในเชิงนามธรรม:** เรื่องของผู้สูงอายุได้รับความสนใจจากสังคม เช่น ถูกบรรจุไว้ในแผนของเทศบาล หรือสังคมให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุ มากน้อยเพียงใด, ผู้สูงอายุในเมืองได้รับการเหลียวแล เป็นที่ยอมรับ (มีเกียรติมีศักดิ์ศรี) เช่น มีเวทีสำหรับเขามากน้อยเพียงใด ฯลฯ
 - ๑.๔ **การจัดการเฉพาะด้าน:** การบริการเป็นพิเศษสำหรับผู้สูงอายุหรือ เช่น ทางการภาคเอกชน หรือสังคมให้สิทธิพิเศษ มีการจัดการรองรับสถานะฉุกเฉิน สำหรับคนแก่คนพิการ ฯลฯ
 - ๑.๕ ฯลฯ
๒. ศักยภาพ หรือขีดความสามารถของเทศบาล หรือองค์กรต่างๆ ที่จะสร้างชุมชนเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุตามที่ผู้สูงอายุต้องการ เช่น การจัดสภาพ หรือ การให้บริการในข้อ 1)
 - ๒.๑ **ความเป็นไปได้**ที่เทศบาลจะจัดบริการตามข้อ 1
 - ๒.๒ เรื่อง/ประเด็นใดที่ทำอยู่แล้วหรือเป็นที่ถูกใจผู้สูงอายุ หรือ**ต้องการให้ทำอย่างไร**
ต่อเนื่อง
 - ๒.๓ เรื่อง/ประเด็นที่**จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข**
 - ๒.๔ เรื่อง/ประเด็นที่**ต้องการเป็นการเร่งด่วน**

- 3 **เงื่อนไข: ปัญหา อุปสรรคสำคัญของการสร้างชุมชนเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ณ แห่งนี้ อยู่ที่ตรงไหน อย่างไร ?**
- ๓.๑ **เงื่อนไขสำคัญ:** เช่น เทศบาล, หน่วยงานราชการ, ชุมชน, ภาคประชาสังคม หรือแม้กระทั่ง ผู้สูงอายุเองต้อง ทำอะไร อย่างไร
- ๓.๒ **อุปสรรคขัดขวาง:** การสร้างสังคมเมืองที่น่าอยู่ หรือสถานะที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ
- ๓.๓ **การคงรักษาหรือรื้อฟื้น:** สิ่งดีๆ หรือสถานะที่เคยมีหรือเกิดขึ้นในเมือง ซึ่งปัจจุบันไม่มีอีกแล้ว หรือกำลังจะถูกทำลายหายไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการจะให้ดำรงอยู่ต่อไป หรือรื้อฟื้นให้กลับมาดังเดิม
- 4 **ในเชิงอุดมคติ: ความเห็น ความต้องการ ความคาดหวังต่อประเด็น (สิ่งที่เป็นตัวแปร หรือปัจจัย) ในการสร้างชุมชนเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ต่อไปนี้**
- ๔.๑ **ความใฝ่ฝันของผู้สูงอายุ:** อยากเห็นสภาพบ้านเมือง ถนนหนทาง ตลาดสวนสาธารณะ วัดวาอาราม โรงเรียน สถานที่ราชการหรือสถานที่ต่างๆในเมือง เป็นเช่นไร ตามที่ผู้สูงอายุปรารถนา (สัก 3-5 เรื่องที่เร่งด่วน)
- 5 **ข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่จะฝากไปยังเทศบาล ฯ**
- ๕.๑ **หลักการแนวคิด:** เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุควรมีหลักการอะไร อย่างไร คืออยากเห็นสังคมเมืองที่ผู้สูงอายุอยู่แล้วสุขสบาย นำตาเป็นอย่างไร
- ๕.๒ **ประเด็นสิ่งจำเป็น:** ที่เทศบาล หรือทางราชการควรจัดหา หรือสิ่งที่มีในเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ (ระบุ 3-5 เรื่อง)
- ๕.๓ **สิ่งที่ต้องการให้ช่วยแก้ไข:** สิ่งที่เป็นบ่อน้ำขุ่น วิธีชีวิต หรือการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ที่อยากให้ จำกัด หรือจัดการแก้ไขโดยเร่งด่วน
- 6 **ผู้รับผิดชอบ/เจ้าภาพและผู้เกี่ยวข้อง:** เนื่องจากการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในเชิงการบูรณาการการทำงานจากทุกภาคี ควรมีหลักการอย่างไร
- ๖.๑ **หลักการ:** ควรใช้หลักการในเชิงความร่วมมืออย่างไร
- ๖.๒ **ใครควรเป็นเจ้าภาพ:** ผู้รับผิดชอบหลัก ผู้สนับสนุนช่วยเหลือ ฯลฯ
- ๖.๓ **บทบาทของแต่ละภาคี:** ภาคธุรกิจเอกชน, ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ผู้สูงอายุ ฯลฯ แต่ละฝ่ายควรมีบทบาทเช่นไร

- 7 **ความเห็น ข้อเสนอแนะ(เพิ่มเติม):** คณะผู้วิจัยใคร่ขอให้ท่านเพิ่มเติมในสิ่งที่ท่านเห็นว่าจะนำไปสู่ข้อเสนอในการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในเมืองของท่าน นอกเหนือจากประเด็นที่ได้อภิปรายมาแล้ว

คณะผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณในความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมประชุมมา ณ โอกาสนี้
รศ.ดร.ดำรงศักดิ์ จันทโททัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โทร. 018-720-5455
(หัวหน้าโครงการฯ และผู้ดำเนินการประชุม)

แนวคำถามการสัมภาษณ์เจาะลึก

(2)แนวคำถามการสัมภาษณ์เจาะลึกโครงการวิจัย “การบริหารจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในสังคมไทย”

ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(วช.)

(โปรดให้ข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุต่อไป ขอขอบคุณ)

1. ในทัศนะหรือประสบการณ์ของท่าน เห็นว่าในเขตเมือง หรือ เทศบาล มีการจัดการ ตลอดจน มีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือมีพื้นที่ทางสังคม(เวที) สำหรับผู้สูงอายุ มากน้อยเพียงไร อยู่ใน สภาพที่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด อาทิ

๑.๖ **ด้านความเป็นอยู่:** การจัดการบริการในเรื่องปากท้อง สังคม-ชุมชน ฯลฯ เพื่อชีวิตที่ดี ของผู้สูงอายุ

๑.๗ **พื้นที่ทางกายภาพ:** เช่นถนนหนทาง ที่สะดวก ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ เช่น สถานที่ต่างๆ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้พิการ (เช่นทางลาด สำหรับรถเข็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น)

๑.๘ **พื้นที่ในเชิงนามธรรม:** เรื่องของผู้สูงอายุได้รับความสนใจจากสังคม เช่น ถูกบรรจุไว้ในแผนของเทศบาล หรือสังคมให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุ มากน้อยเพียงใด, ผู้สูงอายุในเมืองได้รับการเหลียวแล เป็นที่ยอมรับ (มีเกียรติมีศักดิ์ศรี) เช่น มีเวที สำหรับเขามากน้อยเพียงใด ฯลฯ

๑.๙ **การจัดการเฉพาะด้าน:** การบริการเป็นพิเศษสำหรับผู้สูงอายุหรือ เช่น ทางการ ภาคเอกชน หรือสังคมให้สิทธิพิเศษ มีการจัดการรองรับสถานะฉุกเฉิน สำหรับคนแก่ คนพิการ ฯลฯ

๑.๑๐ **ฯลฯ**

2. ศักยภาพ หรือขีดความสามารถของเทศบาล หรือองค์กรต่างๆ ที่จะสร้างชุมชนเมืองที่เป็น มิตรต่อผู้สูงอายุตามที่คุณสูงอายุต้องการ เช่น การจัดสภาพ หรือ การให้บริการในข้อ 1)

๗.๑ **ความเป็นไปได้**ที่เทศบาลจะจัดบริการตามข้อ 1

๗.๒ เรื่อง/ประเด็นใดที่ทำอยู่แล้วหรือเป็นที่ถูกใจผู้สูงอายุ หรือ**ต้องการให้ทำอย่าง** **ต่อเนื่อง**

๗.๓ เรื่อง/ประเด็นที่**จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข**

๗.๔ เรื่อง/ประเด็นที่**ต้องการเป็นการเร่งด่วน**

๓. **เงื่อนไข: ปัญหา อุปสรรคสำคัญ**ของการสร้างชุมชนเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ณ แห่งนี้ อยู่ที่ตรงไหน อย่างไร ?

3.1 เงื่อนไขสำคัญ: เช่น เทศบาล, หน่วยงานราชการ, ชุมชน, ภาคประชาสังคม หรือแม้กระทั่ง ผู้สูงอายุเองต้อง ทำอะไร อย่างไร

3.2 อุปสรรคขัดขวาง: การสร้างสังคมเมืองที่น่าอยู่ หรือสถานะที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ

3.3 การคงรักษาหรือรื้อฟื้น: สิ่งดีๆ หรือสถานะที่เคยมีหรือเกิดขึ้นในเมือง ซึ่งปัจจุบันไม่มีอีกแล้ว หรือกำลังจะถูกทำลายหายไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการจะให้ดำรงอยู่ต่อไป หรือรื้อฟื้นให้กลับมาดังเดิม

4 **ในเชิงอุดมคติ:** ความเห็น ความต้องการ ความคาดหวังต่อประเด็น (สิ่งที่เป็นตัวแปร หรือปัจจัย) ในการสร้างชุมชนเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ ต่อไปนี้

4.1 ความไม่ฝันของผู้สูงอายุ: อยากเห็นสภาพบ้านเมือง ถนนหนทาง ตลาด สวนสาธารณะ วัดวาอาราม โรงเรียน สถานที่ราชการหรือสถานที่ต่างๆในเมือง เป็นเช่นไร ตามที่ผู้สูงอายุปรารถนา (สัก 3-5 เรื่องที่เร่งด่วน)

5 **ข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุที่จะฝากไปยังเทศบาล ฯ**

5.1 หลักการแนวคิด: เมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุควรมีหลักการอะไร อย่างไร คืออยากเห็นสังคมเมืองที่ผู้สูงอายุอยู่แล้วสุขสบาย น่าตาเป็นอย่างไร

5.2 ประเด็นสิ่งจำเป็น: ที่เทศบาล หรือทางราชการควรจัดหา หรือสิ่งที่มีในเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ (ระบุ 3-5 เรื่อง)

5.3 สิ่งที่ต้องการให้ช่วยแก้ไข: สิ่งที่เป็นบ่อน้ำขุ่น วิธีชีวิต หรือการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ที่อยากให้ จำกัด หรือจัดการแก้ไขโดยเร่งด่วน

6 **ผู้รับผิดชอบ/เจ้าภาพและผู้เกี่ยวข้อง:** เนื่องจากการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในเชิงการบูรณาการการทำงานจากทุกภาคี ควรมีหลักการอย่างไร

6.1 หลักการ: ควรใช้หลักการในเชิงความร่วมมืออย่างไร

6.2 ใครควรเป็นเจ้าภาพ: ผู้รับผิดชอบหลัก ผู้สนับสนุนช่วยเหลือ ฯลฯ

6.3 บทบาทของแต่ละภาคี: ภาคธุรกิจเอกชน, ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ผู้สูงอายุ ฯลฯ แต่ละฝ่ายควรมีบทบาทเช่นไร

- 7 **ความเห็น ข้อเสนอแนะ(เพิ่มเติม):** คณะผู้วิจัยใครขอให้ท่านเพิ่มเติมในสิ่งที่ท่านเห็นว่าจะนำไปสู่ข้อเสนอในการสร้างเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในเมืองของท่าน นอกเหนือจากประเด็นที่ได้อภิปรายมาแล้ว

คณะผู้วิจัยใครขอกราบขอบพระคุณในความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมประชุมมา ณ โอกาสนี้
รศ.ดร.ดำรงศักดิ์ จันทิพย์ (หัวหน้าโครงการวิจัย)
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โทร. 018-720-5455

แบบการสังเกตการณ์สถานที่

(3) แบบการสังเกตการณ์ โครงการวิจัย “การบริหารจัดการเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุในสังคมไทย”

(สังเกตการณ์และบันทึกเป็นข้อมูลทั้งในเชิงข้อความ หรือภาพ ต่อปรากฏการณ์ ปฏิสัมพันธ์ สัญญัตติ, สัญลักษณ์ (sign & symbol) ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในเมือง เทศบาล)

ประเด็น	รายละเอียด/เครื่องบ่งชี้	สถานที่, ว/ด/ป
พื้นที่โล่งแจ้ง และอาคารสถานที่ต่างๆในเขตเมือง (Outdoor Spaces And Buildings)		
การจราจร การเดินทาง และขนส่ง (Traffic and Transportation)		
ที่อยู่อาศัย (Housing) ในชุมชนเมือง		
โอกาสในการมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation)		
การยอมรับและการมีศักดิ์ในสังคม (Respect And Social Inclusion)		
การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีงานทำ (Civic Participation And Employment)		
สารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (Communication and Information)		
การสนับสนุนจากชุมชนและการบริการสุขภาพ (Community Support and Health Services)		

ส่วนที่ 2 : ขอบทราบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพในเมืองหรือสภาพภายในเขตเทศบาลตามที่ท่านพบเห็น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / หรือ X ลงในช่องที่ตรงกับตัวเลข ตามความเป็นจริง (โปรดทำทุกข้อ)

(ค่าของคะแนนคือ: 1 = น้อยที่สุด, 2 = ค่อยข้างน้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด)

เรื่องของพื้นที่โล่งแจ้ง และอาคารสถานที่ต่างๆในเขตเมือง (Outdoor Spaces And Buildings)	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
1. ความสะอาดและความสวยงามของพื้นที่สาธารณะ					
2. ความเพียงพอ-ปลอดภัยของพื้นที่สีเขียวและที่นั่งกลางแจ้ง					
3. ความปลอดภัยของทางเดินเท้าหรือฟุตบอล: สภาพดีเดินได้สะดวก ไม่มีอะไรเป็นอุปสรรค					
4. ความกว้างและสะดวกของทางเดินเท้า: ไม่ลื่น กว้างพอสำหรับคนนั่งรถเข็น ขึ้นลงถนนได้สะดวก					
5. ความสะดวกของทางม้าลาย: มีมากพอ ไม่ลื่น มองเห็นได้ชัด ให้เวลามากพอสำหรับคนแก่เดินข้าม					
6. ความเอื้อเฟื้อของพนักงานขับรถประจำทาง: มีการหยุดให้คนข้ามหรือหยุดบริเวณทางแยก					
7. ความปลอดภัยกรณีมีวงเวียน: วงเวียนแยกจากทางเท้าและทางเดินอื่นๆ					
8. การสร้างเสริมความปลอดภัยในที่โล่งแจ้ง: มีแสงสว่าง มีตำรวจคอยตรวจตรา มีการแจ้งแก่ชุมชน					
9. ความสะดวกของการบริการสาธารณะต่างๆ: อยู่ในที่เดียวกันและสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก					
10. มีการจัดบริการเฉพาะ เช่น กั้นคิว หรือเคาน์เตอร์บริการสำหรับผู้สูงอายุ					
11. ความสะดวกในการเข้าถึงอาคารสถานที่: มีป้ายบอก/ที่นั่ง/ลิฟต์ฯให้บริการ/บันไดไม่ลื่น					
12. ความเพียงพอ เหมาะสมของห้องน้ำหรือสุขาสาธารณะทั้งภายนอกและภายในอาคาร					
เรื่องของการจราจร การเดินทาง และขนส่ง (Traffic and Transportation)	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
13. ความแน่นอน/เหมาะสมของค่ารถโดยสารสาธารณะ: ระบุราคาไว้ชัดเจนรวมทั้งไม่แพง					
14. ความต่อเนื่องของการบริการ : รับส่งผู้โดยสารไม่ขาดช่วงมีทั้งกลางวัน-กลางคืน รวมทั้งวันหยุด					
15. ความครอบคลุมของการให้บริการ : มีในทุกพื้นที่ รถโดยสารมีเครื่องหมายชัดเจน					
16. ความปลอดภัยของรถโดยสาร รวมทั้งความสะอาด มีการบำรุงรักษา มีที่นั่งพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ					
17. มีระบบการขนส่งสำหรับผู้พิการเป็นการเฉพาะ					
18. ความเอื้อเฟื้อของพนักงานขับรถ: หยุดเพื่ออำนวยความสะดวก/รอนจนกว่าผู้โดยสารนั่งประจำที่ฯ					
19. มีจุดจอดรถที่ปลอดภัย สะดวก สะอาด มีแสงสว่างและเครื่องหมายมีที่นั่งพักเพียงพอ					
20. มีตารางกำหนดเวลาการเดินทางที่แน่นอน					
21. มีระบบให้บริการเสริม: หากรถสาธารณะไม่เพียงพอ เช่น มีอาสาสมัครให้บริการรถสาธารณะ					
22. ระดับการบริการโดยรถแท็กซี่หรือรถรับจ้างประเภทอื่น: ราคาไม่แพงคนขับสุภาพ/เอื้อเฟื้อ					
23. การบำรุงรักษาสภาพถนน: มีการบำรุงรักษาอย่างดี มีแสงสว่างที่พอเพียง					
24. การจัดระบบการจราจร: ให้การจราจรในพื้นที่ไหลลื่น ไม่ติดขัด					
25. ถนนหนทางปราศจากอุปสรรคต่อการมองเห็นของ พนักงานขับรถ ☐					
26. ไฟสัญญาณจราจรและทางแยกสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน และเหมาะสม					
27. ความรู้ความชำนาญของพนักงานขับรถ: มีหลักสูตรการศึกษาและเสริมสร้างการทำงานให้ พนง.					
28. ความสะดวก ปลอดภัย และเพียงพอของที่จอดรถและพื้นที่สำหรับรับส่งผู้โดยสารที่สูงอายุ					

เรื่องของที่อยู่อาศัย (Housing) ในชุมชนเมือง	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
30. มีบ้าน/ที่อยู่อาศัยในราคาที่เหมาะสมและพอเพียงอยู่ในที่ที่ปลอดภัยและใกล้กับการบริการชุมชน					
31. มีการให้บริการซ่อมแซมบ้านอย่างเพียงพอ ในราคาที่เหมาะสม					
32. สภาพบ้านมีความมั่นคงปลอดภัย สามารถป้องกันภัยพิบัติต่างๆ หรือจากสภาพฝนฟ้าอากาศได้					
33. ภายในบ้าน กว้างพอ หรือเอื้อให้ผู้สูงอายุสามารถเคลื่อนไหวเข้าออกห้องต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก					
34. มีการบริการซ่อมแซมบ้านให้กับผู้สูงอายุที่มีความปลอดภัย ในราคาที่เหมาะสม					
35. บ้านเช่ามีความสะอาด ปลอดภัย และมีการบำรุงรักษาอย่างดี					
36. มีบ้านให้ผู้พิการ ทูพพลภาพ ได้อยู่อาศัยในราคาที่เหมาะสม					
เรื่องของโอกาสในการมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation)	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
37. สถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ สามารถเดินทางไปถึงได้ด้วยระบบขนส่งสาธารณะโดยสะดวก					
38. กิจกรรมต่าง ๆ จัดในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ					
39. กิจกรรมต่าง ๆ จัดให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมได้โดยง่าย ทั้งแบบส่วนตัวและแบบเป็นหมู่คณะ					
40. กิจกรรมต่างๆ ไม่มีค่าใช้จ่ายอื่น หรือมีภาระค่าใช้จ่ายที่ตามมา					
41. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร หรือสื่อสารประชาสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยชัดเจน					
42. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย หรือเหมาะสมกับผู้สูงอายุ					
43. มีสถานที่ในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ห้องสมุด ศูนย์ชุมชน					
44. มีเวทีหรือสถานที่รองรับผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้ง เช่น บ้านพักคนชรา เป็นต้น					
เรื่องของการยอมรับและการมีศักดิ์ในสังคม (Respect And Social Inclusion)	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
45. ผู้สูงอายุได้รับคำแนะนำจากจนท. อาสาสมัคร ตลอดจนผู้ให้บริการในภาครัฐกิจอย่างสม่ำเสมอ					
46. ผู้สูงอายุได้รับการบริการที่สอดคล้องกับความต้องการ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และภาครัฐกิจ					
47. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีความเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจต่อผู้สูงอายุ					
48. สื่อสารมวลชน เช่นหนังสือพิมพ์ วิทยุ ในท้องถิ่นให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุอยู่เสมอ					
49. ชุมชนมีกิจกรรมที่เอื้อให้คนทุกวัยเข้ามาร่วมโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้สูงอายุ					
50. เวลาที่มีการจัดกิจกรรมของครอบครัว ลูกหลานจะให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุมากที่สุด					
51. โรงเรียนต่างๆในเขตเมืองจะเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเสมอ					
52. ชุมชนตระหนักในคุณค่าของผู้สูงอายุทั้งจากประสบการณ์ในอดีตและในปัจจุบัน					
53. ผู้สูงอายุที่สุขภาพไม่ดี ยังคงได้รับความสะดวกในการใช้บริการจากทั้งภาครัฐและภาครัฐกิจ					
54. มีการแนะนำฝึกอบรมหรือการยอมรับอย่างกว้างขวางให้มีอาสาสมัครผู้สูงอายุแบบค่าตอบแทน					
55. มีการส่งเสริมโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถทำงานได้					
56. มีค่าจ้างที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุที่ทำงาน					
57. ไม่มีการรังเกียจ หรือสร้างเงื่อนไขข้อจำกัดเพื่อกีดกันผู้สูงอายุจากการจ้างงาน					

เรื่องของการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการมีงานทำ (Civic Participation And Employment)	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
58. สถานที่ทำงานมีการปรับสภาพเพื่อให้สามารถรองรับผู้พิการ ทุกพลภาพ					
59. มีการส่งเสริม หรือสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุสามารถหาเลี้ยงตัวเองได้					
60. มีการฝึกอบรมให้แก่ผู้เกษียณอายุเพื่อสร้างทักษะในการทำงาน					
61. มีการกระตุ้นให้องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจรวมทั้งภาคประชาชนให้รับสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุ					
เรื่องของการสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (Communication And Information)	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
62. มีระบบการติดต่อสื่อสารขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพเช่นโทรศัพท์ สถานที่ให้ความช่วยเหลือ					
63. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวางและสม่ำเสมอแก่ผู้สูงอายุ					
64. มีการกระจายเสียง หรือกระจายข่าว เพื่อแจ้งข่าวที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ					
65. มีการติดต่อสื่อสารแบบปากต่อปากไปยังผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน					
66. ผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงในการถูกทอดทิ้งก็ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้ที่สามารถไว้วางใจได้					
67. มีการให้บริการอย่างเอื้อเฟื้อ หรืออย่างเป็นทางการต่อผู้สูงอายุ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน					
68. มีการนำเสนอข่าวสารทางสิ่งพิมพ์ โทรศัพท์จากภาครัฐ โดยมีข้อความและตัวหนังสือที่ชัดเจนแก่ผู้สูงอายุ					
69. สิ่งพิมพ์และข้อความมีภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ ตรงไปตรงมา ให้ผู้สูงอายุได้เข้าใจได้โดยง่าย					
70. การบริการโทรศัพท์แบบตอบรับจากส่วนราชการหรือภาคเอกชน จะพูดช้า ๆ ชัดเจน ฟังเข้าใจ โดยสะดวก					
71. ตัววีงหรือตัวหนังสือตามป้ายในที่สาธารณะต่างๆ มีความใหญ่ ชัดเจน สามารถเข้าใจได้โดยง่าย					
72. มีบริการคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตที่ราคาถูกโดยทั่วไป เช่น สถานที่ราชการ ศูนย์ชุมชน ห้องสมุด					
เรื่องของการสนับสนุนจากชุมชนและบริการสุขภาพ (Community Support and Health Services)	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
73. มีระบบการให้บริการสาธารณสุข ทั้งในด้านป้องกันและการรักษา					
74. มีบ้านพักที่ให้บริการด้านสุขภาพ ซึ่งมีแม่บ้านและผู้ดูแลอย่างเหมาะสม					
75. มีสถานบริการสุขภาพและบริการทางสังคมที่เดินทางไปได้โดยสะดวกด้วยรถสาธารณะ					
76. มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ออกแบบมาให้สำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะในชุมชน					
77. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสาธารณสุขและบริการชุมชนที่มีความปลอดภัย/เข้าถึงได้ง่าย					
78. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนแก่ผู้สูงอายุเพื่อให้เข้าถึงการบริการสาธารณสุข/บริการชุมชนได้					
79. ภายในชุมชนมีการจัดการการบริการสุขภาพที่ดี และมีประสิทธิภาพ					
80. เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการผู้สูงอายุมีความสุภาพ เอื้อเฟื้อ และได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี					
81. การให้บริการสุขภาพในชุมชนไม่มีการเรียกรับเงิน เป็นการบริการฟรี					
82. มีการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีอาสาสมัครทุกเพศ ทุกวัย เป็นผู้ให้บริการด้านสุขภาพอนามัย					
83. มี สุสาน หรือ ฌาปนสถาน (หรือที่เผาศพ ที่ฝังศพ) อย่างเพียงพอ และเหมาะสมในเมืองนี้					
84. ชุมชนมีการวางแผนรองรับสภาพฉุกเฉินโดยคำนึงถึงผู้สูงอายุผู้พิการ/ผู้ที่ย่อแอเป็นลำดับแรก					

ส่วนที่ 3 : ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ ที่ท่านประสงค์จะให้เมืองหรือเทศบาลของท่านมีสิ่งที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ ฯ

1.....
.....
.....

2.....
.....
.....
.....

3.....
.....
.....

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อของท่านมา ณ ที่นี้ อีกครั้งหนึ่ง